

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/23/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3819205528
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Radoslav Svitana, PhD
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3819205528.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Radoslava Svitana, PhD., a sudkýň JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Viery Škultétyovej v spore žalobcov: 1/ J. X., narodený XX.XX.XXXX, 2/ D. X., narodená XX.XX.XXXX, obaja bytom Y. XXX, zastúpení advokátom J. Y. O., R. T. XX, Y., proti žalovanému: T. I., za ktorú koná T. Y. P. XXXX/XX, P., S. XX XXX XXX o vydanie dedičstva, na odvolania žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č. k. 10C/34/2019-40 zo dňa 3. júla 2020 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalobcovia 1/ a 2/ **m a j ú** proti žalovanému **n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť vydať žalobcom 1/ a 2/, a to každému v podiele 1, pozemky v katastrálnom území Y., a to parcela registra „E“ číslo XXX o výmere 477 m² orná pôda a parcela registra „E“ číslo XXX o výmere 486 m² orná pôda, a povinnosť nahradiť žalobcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne trovy konania v plnom rozsahu. Rozhodnutie zdôvodnil tým, že poručiiteľka B. X. zomrela XX.XX.XXXX, pričom prvé dedičské konanie po nej bolo zastavené s tým, že žiaden majetok nemala. Následne bolo zistené, že poručiiteľka bola evidovaná ako vlastníčka predmetných pozemkov v katastrálnom území Y.. Návrh na dedičské konanie k týmto nehnuteľnostiam podal 5.10.2016 žalobca, s ktorým sa však v priebehu dedičského konania nekonalo. Žiadni iní dedičia neboli zistení a uznesením z 13.4.2017, ktoré nadobudlo právoplatnosť 6.5.2017, pozemky pripadli žalovanému. Poručiiteľka už v roku 2008 spísala formálne neurčitú listinu, z ktorej je zrejmé, že chcela, aby po jej smrti všetky jej nehnuteľnosti nadobudli žalobcovia. Poručiiteľka žalobcom v roku 2008 darovala svoje nehnuteľnosti a podiely na nehnuteľnostiach, a to predovšetkým svoj rodinný dom s pozemkom, ktorý vznikol odčlenením od pozemkov, ktoré pripadli žalovanému. Súd vykonal dokazovanie faktúrami, z ktorých vyplynulo, že žalobca v priebehu leta 2012 nakúpil nábytok do kuchyne, ďalej potvrdeniami, že žalobca od júla 2011 do decembra 2012 nakúpil zariadenie kuchyne a kuchynské spotrebiče, ako aj lekárske potvrdením, z ktorého vyplynulo, že k zhoršeniu zdravotného stavu poručiiteľky došlo v roku 2011 a už vtedy sa žalobcovia k poručiiteľke nasťahovali a až do jej smrti jej poskytovali celodennú opatrovateľskú starostlivosť. Súd tiež vykonal dokazovanie výsluchom žalobcov a svedkov R. L., terajšieho starostu Y., R. H., bývalej starostky Y., R. X., susedy poručiiteľky. Z uvedených dôkazov mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobcovia už pred rokom 2011 pomáhali poručiiteľke so zabezpečením chodu jej domácnosti. Skutočnosť, že žalobcovia žili v spoločnej domácnosti v dome s poručiiteľkou od júla 2011, priamo vyplynula zo svedeckých výpovedí súčasného starostu, ako aj vtedajšej starostky obce. Rovnako tomu nasvedčovala aj výpoveď svedkyne X., ktorá bola susedou poručiiteľky a vyjadrenie ošetrojúcej lekárky poručiiteľky. Súd dospel k záveru, že prechod žalobcov do domácnosti poručiiteľky bol postupný a súvisel s tým, že žalobcovia mali v blízkosti domu poručiiteľky

svoj vlastný dom. Nepochybné však bolo to, že už v júli 2011 bol zdravotný stav poručiťky taký, že si nebola schopná sama zabezpečiť ani základné životné potreby. Od tejto doby stav poručiťky vyžadoval celodennú starostlivosť, ktorá jej bola zabezpečovaná žalobcami, nielen občasnou výpomocou, no predovšetkým zabezpečovaním stravovania, dohľadu a sprevádzania k lekárovi. To viedlo k tomu, že žalobcovia sa od júla 2011 celodenne zdržovali v domácnosti poručiťky, v dome, ktorý už vtedy vlastnili a ktorý prispôbovali tomu, aby v tejto domácnosti mohli aj trvalo prespávať. Dokazovaním zistené skutočnosti súd posúdil podľa § 115, § 475 ods. 1, § 485 ods. 1 a § 487 Občianskeho zákonníka a o náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Proti uvedenému rozsudku podal včas odvolanie žalovaný s poukazom na ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b), e), f), h) CSP. Uviedol, že súd nevykonal ním navrhnuté dôkazy spočívajúce vo výsluchu pošťárky, v správe z oddelenia dlhodobo chorých, kde bola poručiťka hospitalizovaná, a vo vyúčtovaní vody a elektriny za roky 2011 a 2012. Potreba vykonania týchto dôkazov podľa žalovaného vyplynula z výsluchov žalobcov z dôvodu vzniku pochybností o spoločnom bývaní na základe ich rozporuplných vyjadrení. Súd podľa žalovaného nesprávne právne posúdil splnenie podmienky vedenia spoločnej domácnosti, keďže žalobca 1/ uviedol, že sa k poručiťke nasťahovali po rekonštrukcii a žalobkyňa 2/ presne uviedla, že rekonštrukciu kuchyne realizovali v období, keď bola poručiťka hospitalizovaná na oddelení dlhodobo chorých, čo bolo od 27.6.2012 do 18.7.2012. Podľa žalovaného nebolo preukázané ani spoločné uhrádzanie nákladov na potreby zo strany žalobcov a poručiťky, keďže pri písomných potvrdeniach o kúpe rôzneho vybavenia domu nebolo preukázané kde, v akej nehnuteľnosti boli tieto použité. Jedným z vypočutých svedkov bol súčasný starosta obce Y., ktorý síce tvrdil, že mal vedomosť o spolužití poručiťky a žalobcov, avšak na dopyt notárky na oznámenie dedičov poručiťky v dedičskom konaní nevedel odpovedať a na tento účel sa informoval u predošlej starostky obce. K posudzovaniu bývania v spoločnej domácnosti žalovaný citoval rozhodnutia Krajského súdu Plzeň sp. zn. 5Co 54/67 zo dňa 9.3.1967 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cz 108/71 zo dňa 10.11.1971. Žalovaný navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil alebo ho zmenil tak, že žalobu zamietne.

3. Žalobcovia 1/ a 2/ k odvolaniu žalovaného uviedli, že je možné ich bez akejkoľvek pochybnosti označiť za osoby, ktoré boli spolu žijúcimi osobami s poručiťkou, čo bolo preukázané aj na základe vykonaných dôkazov (svedkovia L., H., X.). Úmysel žalobcov 1/ a 2/ s poručiťkou trvale spolu žiť je preukázaný aj darovacími zmluvami zo dňa 21.10.2008 a 11.11.2008, ktorými poručiťka prejavovala nespornú vôľu previesť nehnuteľnosti na žalobcov 1/ a 2/ a vytvoriť tak podmienky pre vzájomné spolužitie. Aj zdravotný stav poručiťky, ktorá sa stala imobilná a odkázaná na starostlivosť iných osôb, bol dôvodom, prečo sa žalobcovia 1/ a 2/ nasťahovali k poručiťke a tvorili tak s ňou spoločnú domácnosť. Bola to ich jediná domácnosť, v ktorej uspokojovali spolu s poručiťkou svoje bytové potreby, pričom o poručiťku sa starali aj dlhodobo pred tým, ako v júli 2011 vytvorili s ňou spoločnú domácnosť. K spoločnému uhrádzaniu nákladov žalobcovia 1/ a 2/ uviedli, že predložili dostatok dôkazov, z ktorých je zrejmé, že na krytí všetkých nákladov, ktoré boli spojené s chodom domácnosti, sa podieľali všetci zúčastnení, tak žalobcovia 1/ a 2/, ako aj poručiťka a nejednalo sa len o uhrádzanie daní a poplatkov. Takisto náležitosť starania sa o domácnosť bola naplnená nielen v čase faktického trvania spoločnej domácnosti (júl 2011 až november 2012), ale aj ďaleko predtým, kedy si žalobcovia 1/ a 2/ rekonštrukciou bytových priestorov vytvárali vhodné podmienky na spoločné bývanie s poručiťkou.

4. Žalovaný v ďalšom písomnom vyjadrení uviedol, že z darovacích zmlúv nie je možné vyvodit' úmysel poručiťky trvale žiť so žalobcami, ani samotné spolužitie. Bývanie poručiťky v predmete prevodu nezakladá spolužitie z dôvodu, že žalobcovia viedli domácnosť v odlišnej nehnuteľnosti. Ani starostlivosť o poručiťku neznamena vedenie spoločnej domácnosti. Aj keby materiál, ktorého nákup žalobcovia v konaní preukazovali dokladmi o kúpe, bol použitý v dome, kde bývala poručiťka, nejde o spoločné uhrádzanie nákladov s poručiťkou, keďže táto nehnuteľnosť bola v čase nákupu vo vlastníctve žalobcov, išlo by teda o hradenie nákladov na potreby žalobcov. S poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cz 74/78 zo dňa 19.12.1978 žalovaný doplnil, že za starostlivosť o domácnosť sa považuje činnosť smerujúca k jej udržiavaniu, nie len rekonštrukcie.

5. Žalobcovia v ďalšom písomnom vyjadrení zdôraznili, že z výsluchu svedka L. (dlhoročný zamestnanec obecného úradu Y., aktuálne starosta obce) vyplynulo, že aj na základe jeho iniciatívy sa žalobcovia 1/ a 2/ v júli 2011 presťahovali k poručiťke. Túto skutočnosť potvrdil svedok aj na základe toho, že domácnosť poručiťky v júli 2011 fyzicky navštívil. Rovnako tak z výsluchu svedkyne H. (bývalá starosta

obce Y.) vyplynulo, že žalobcovia 1/ a 2/ sa v priebehu roku 2011 presťahovali k poručiiteľke. Taktiež bezprostredná suseda poručiiteľky, svedkyňa X. potvrdila, že po tom, ako sa zhoršil zdravotný stav poručiiteľky, sa v priebehu roku 2011 k nej žalobcovia 1/ a 2/ nastťahovali. Všetci uvedení svedkovia teda potvrdili skutočnosť, že žalobcovia 1/ a 2/ fyzicky tvorili spoločnú domácnosť s poručiiteľkou. Podporne o tejto skutočnosti hovorí aj písomné potvrdenie R.. L..

6. Žalovaný v ďalšom písomnom vyjadrení poukázal na výpovede žalobcov, ktorí uviedli, že sa k poručiiteľke presťahovali až po jej hospitalizácii na oddelení dlhodobochorých, ktoré bolo realizované v dňoch od 27.6.2012 do 18.7.2012, pričom poručiiteľka zomrela dňa 19.11.2012.

7. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací na základe včas podaného odvolania žalovaného preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP. Odvolací súd sa so závermi súdu prvej inštancie stotožnil a na doplnenie, najmä k odvolacím námietkam žalovaného, uvádza:

8. Pokiaľ žalovaný namietal nevykonanie ním navrhovaných dôkazov, s tým sa súd prvej inštancie dostatočne vysporiadal v odôvodnení napadnutého rozsudku, pričom ich nevykonanie zdôvodnil nielen sudcovskou koncentráciou konania (§ 153 ods. 1, 2 CSP), ale aj tým, že tieto skutočnosti neboli spôsobilé vyvrátiť či potvrdiť skutkové závery, nevyhnutné na právne posúdenie veci. K navrhovanému výsluchu poštarčky odvolací súd dopĺňa, že žalovaný tento výsluch navrhol na začiatku druhého pojednávania (na ktorom súd prvej inštancie už vyhlásil rozsudok), pričom ani neoznačil konkrétnu osobu, ktorú žiadal vypočuť. Nešlo o reakciu žalovaného na neočakávaný procesný vývoj veci, keďže tento návrh predniesol na začiatku pojednávania, pričom neuviedol žiadne dôvody, ktoré by mu bránili predložiť tento návrh na vykonanie dôkazu skôr. Pokiaľ ide o vyúčtovanie vody a elektriny, samotné vyúčtovanie nič nehovorí o tom, kto ho zaplatil, a pokiaľ ide o správu z oddelenia dlhodobochorých, v konaní nebolo sporné, kedy bola poručiiteľka na tomto oddelení hospitalizovaná.

9. Pokiaľ žalovaný hodnotil výpovede žalobcov ako rozporné, odvolací súd uvádza, že obaja žalobcovia zhodne uvádzali, že sa o poručiiteľku dlhodobostarali, stále k nej chodievali, žalobkyňa 2/ jej varila a starala sa o jej hygienu. Presťahovali sa k nej po tom, ako prerobili dom. Žalobca 1/ síce uviedol, že sa k poručiiteľke presťahovali, „keď bola na tom psychicky zle“, išlo však o subjektívne laické posúdenie jej psychického stavu, ktoré nemožno priamo spájať s konkrétnym časovým obdobím ani s jej hospitalizáciou. Naopak, žalobkyňa 2/ pri výsluchu výslovne uviedla, že sa k poručiiteľke presťahovali v júli 2011, pričom v čase, keď bola poručiiteľka hospitalizovaná na oddelení dlhodobochorých, ešte prerábali kuchyňu, avšak už tam boli presťahovaní.

10. Je tiež podstatné, že svedok R. L., starosta obce, ktorý pracoval na obecnom úrade 20 rokov, potvrdil, že žalobcovia sa k poručiiteľke presťahovali v júli 2011 a aj pred definitívnym presťahovaním žalobcovia k nej „chodili viac-menej na celý deň, domov chodili len prespávať“, pričom svedok mal túto vedomosť z priamych stretnutí a rozhovorov so žalobcami a poručiiteľkou a z osobných návštev v ich dome. Pokiaľ sa žalovaný snažil spochybníť výpoveď tohto svedka s odkazom na to, že svedok sa v rámci dedičského konania radil s predchádzajúcou starostkou, túto okolnosť samotný svedok na pojednávaní dostatočne vysvetlil tým, že vždy sa na takéto veci pýtal, lebo ona bola na úrade dlhšie. To, že svedok ako starosta obce konzultoval s predchádzajúcou starostkou úradnú odpoveď na dopyt notárky týkajúci sa dedičov poručiiteľky, nespochybňuje jeho znalosť miestnych pomerov; o to skôr, že obec má menej ako 100 obyvateľov. Napokon to, že žalobcovia sa k poručiiteľke presťahovali v roku 2011, potvrdili aj ďalší svedkovia (bývalá starostka R. H., suseda R. X.).

11. Pokiaľ ide o starostlivosť o spoločnú domácnosť, je zrejme, že rekonštrukcia rodinného domu, v ktorom bývala poručiiteľka, nesmerovala len k zveľadeniu domu (v zmysle udržania alebo zvýšenia jeho hodnoty), ale aj k zlepšeniu podmienok na bývanie tak pre poručiiteľku, ako aj pre žalobcov, čo je možné považovať za starostlivosť o domácnosť. Okrem toho však podľa vyjadrenia žalobcu 1/ počas jeho výsluchu dňa 22.6.2020 ani žalobcovia ani poručiiteľka nemali (a žalobcovia doteraz nemajú) účet v banke, dôchodky im boli vyplácané v hotovosti, dávali ich do spoločnej pokladničky a z toho platili, čo bolo treba, vrátane SIPO (t. j. aj náklady na vodu a elektrinu). Toto tvrdenie nebolo v konaní pred súdom prvej inštancie spochybnené. Pokiaľ boli všetky výdavky uhrádzané v hotovosti, nie je možné dodatočne zistiť, z čích prostriedkov bol ten-ktorý výdavok zaplatený. Od žalobcov preto nemožno požadovať ďalšie dôkazy o uhrádzaní nákladov na spoločnú domácnosť.

12. Z takto vykonaného dokazovania súd prvej inštancie správne vyvodil skutkový záver, že žalobcovia 1/ a 2/ žili s poručiiteľkou v spoločnej domácnosti od júla 2011 (pričom poručiiteľka zomrela v novembri 2012), teda viac ako rok, pričom o túto domácnosť sa spoločne s poručiiteľkou starali a spoločne tiež uhrádzali náklady. Správne tiež na toto skutkové zistenie aplikoval ustanovenia § 115, § 475 ods. 1, § 485 ods. 1 a § 487 Občianskeho zákonníka, teda vec správne právne posúdil. Správne tiež podľa § 255 ods. 1 CSP priznal žalobcom, ktorí boli vo veci samej plne úspešní, voči neúspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

13. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

14. Žalovaný (odvolateľ) nebol v odvolacom konaní úspešný a naopak úspešní boli žalobcovia 1/ a 2/, preto odvolací súd v súlade s ustanoveniami § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP priznal žalobcom 1/ a 2/ proti neúspešnému žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov odvolacieho konania, rovnako ako o výške náhrady trov konania pred súdom prvej inštancie, rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (§ 262 ods. 2 CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).